

104. Møde.

Onsdagen den 27de Marts Kl. 1.

Sekretæren, Højmar, oplæste Protokollen for forrige Møde, som derefter blev underkrevet.

Den første Sag paa Dagsordenen var:

Første Behandling af: Forslag til Lov angaaende en forholdt Eigning til Skolefondene for Ringkjøbing og Veile Amter.

(Lovforslaget findes i Tillæg C.)

Sagen fattedes under Forhandling.

Lh. Nielsen: Ifølge Lov af 8de Marts 1856 § 7 skal der, som bekendt, af Statskassen ydes et Tilskud af 100,000 Kr. til Skolefondene til Fordeling efter Pensionsbyrden for samtlige Skolefond, og lige stillet dermed en Paaligning af 25 Dre paa hver Lønde Hartkorn. For saa vidt det behøves, saaledes som Tilfældet nu er i alle Amter, til at dække Skolefondenes Udgifter med, faae de vedkommende Skolefond et lignende Tilskud fra Statskassen som det, de ligne ud over 25 Dre; men efter denne Lov kan ikke ligned mere end 50 Dre. Det jevnstides Tilskud fra Statskassen kunde efter denne Lov ikke alene bruges til Pensioner og andre Tillæg, men ogsaa til saadanne Formaal, som nævnes i samme Lovs § 5. I 1868 forelagde den daværende Kirke- og Undervisningsminister et Lovforslag om Forhøielse til Ringkjøbing Amts Skolefond. Man var den Gang af den Mening, at det var bedre at tage en almindelig Lov end tage et enkelt Amt alene, saa længe der var Trang til Forhøielse paa flere Steder. Lovforslaget kom derfor ikke ud i den Samling, men gik over til næste Samling, og der blev da vedtaget en almindelig Lov, nemlig Loven af 2den Juli 1870, en Lov, som jeg den Gang var imod og fremdeles maa anse for mindre heldig, fordi den bringer ikke ringe Forvirring til Stede derved, at der i §§ 1 og 2 bestemmes, at der kan ligned indtil 75 Dre paa Hartkornet, og atkva Statskassen yder et tilsvarende Bidrag, men saaledes, at det kun ydes til Pensioner og Alderstillaag, men derimod ikke forsaavidt det angaar de andre Formaal. Jeg troede, at det var en uheldig Bestemmelse, og var imod den, men den blev vedtaget alligevel, uagtet der til Mindretallet ogsaa hørte det daværende Medlem Sylvester Jørgensen tilligemed det ærede Medlem fra Hølstebro. Vi vare den Gang imod denne Bestemmelse, saa meget mere som disse andre Formaal dog kun vilde medføre en Fentebel af samtlige Udgifter; dels vilde derved fle forrige Regnskabsulemper, og dels kunde det i Virkeligheden hist og her

lægge en Slags Demsko paa de andre Formaal, som omtales i § 5 af den nævnte Lov af 1856. Dette Lovforslag vil jo hverken forbedre eller forværre det Forhold, som derved er indtraadt. I et andet Lovforslag, som her er til Behandling, men som er henvist til et Udvalg, nemlig Lovforslaget om Skolevesenets Ordning i Almindelighed, er dette Forhold ogsaa forandret i den af mig ønskede Retning; men da der ikke er Udfigt til, at det af andre Grunde kan gaa igjennem, dels fordi det er for vidtløftigt, dels vel ogsaa fordi der er saa stor Uenighed om andre Ting, fremtræder nærværende Lovforslag som en Slags Nødvendighedslov for de to Amters Vedkommende. Jeg kan derfor, netop fordi dette Lovforslag fremtræder som en Nødvendighedslov for de to Amter, Veile og Ringkjøbing Amt, ikke have Noget imod at stemme for, at det nyder Fremme. Havde det derimod været en almindelig Lov, hvorved der bestemtes en almindelig Forhøielse til samtlige Amter, saa vilde jeg have været mere betænkelig derved ogsaa af andre Hensyn, som jeg ikke her skal komme nærmere ind paa, men da den her foreslaaede Forhøielse er saa lille og kun gaar ud paa at hjælpe ud over den sieblikkelige Forlegenhed, saa skal jeg for min Part ikke være nogen Modstander af, at Lovforslaget nyder videre Fremme, men tværtimod erkjende, at det er ønskeligt, at dette sker. De Pengemidler, som der bliver at raade over i de nævnte Skolefond, ville ikke blive synderlig store. Ringkjøbing Amt har nemlig kun 18,000 Ldr. Hartkorn; Forhøielsen vil saaledes blive 1,800 Kr., og naar hertil kommer et Statstilskud af omtrent samme Størrelse, saa bliver det i Alt et forhøiet Tilskud af omtrent 3,600 Kr. En saadan Forhøielse er der jo sikkert Trang til i Ringkjøbing Amt, og hvad Veile Amt angaar, som har et Hartkorn af 22,000 Ldr., da vil Forhøielsen ganske vist blive noget større; men det er ogsaa vitterligt nok, at Veile Amt især i Hedeegnene har særdeles fattige Kommuner, som trænge til at faae et lille Tilskud, og dersom dette Lovforslag ikke nyder videre Fremme, saa vil der ikke være Udfigt til, at disse fattige Kommuner kunne faae det lille Tilskud, hvortil de trænge. Jeg skal selvfølgelig ikke komme dybere ind paa Skolespørgsmaalet, idet jeg forudsætter, at man da let kunde komme ind i for store Vidtløftigheder, og jeg finder heller ikke, at der er Anledning dertil, da denne Lov kun skal hjælpe for kort Tid og ganske midlertidigt. Jeg skal altsaa anbefale Lovslaget; men da der ikke er oplyst Noget derom i Motiverne og, saavidt jeg har lagt Mærke til, heller ikke af den høitærede Minister er oplyst Noget derom i det andet Thing, saa kunde jeg dog ønske at faae at vide, hvormeget Underskudet har været i det sidste Aar i Ringkjøbing Amt, men i Veile Amt har der neppe været noget Underskud, idet det bemærkes, at det staar lige ved Grændsen.